

Els Estats Liberals

Codi: 100385
Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2500501 Història	OT	4	0

Professor/a de contacte

Nom: Manuel Santirso Rodriguez
Correu electrònic: Manuel.Santirso@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: espanyol (spa)
Grup íntegre en anglès: No
Grup íntegre en català: No
Grup íntegre en espanyol: Sí

Prerequisits

Cap. Tanmateix, és important poder llegir en francès i anglès.

Objectius

L'assignatura permet que els/les estudiants aprofundeixin en el pensament polític i social vinculat amb el liberalisme, que s'endinsin en diversos aspectes dels règims liberals clàssics i que coneguin la seva evolució històrica, des de finals del segle XVIII fins a l'últim quart del segle XIX. Es tracta, en resum, d'una assignatura d'història política i d'història del pensament polític, on se subministren els coneixements teòrics essencials per comprendre el món contemporani mitjançant una anàlisi dels seus orígens.

Competències

- Aplicar els principals mètodes, tècniques i instruments de l'anàlisi històrica.
- Avaluar críticament les fonts i els models teòrics per analitzar les diverses etapes històriques.
- Desenvolupar un pensament i un raonament crítics i saber comunicar-los de manera efectiva, tant en les llengües pròpies com en una tercera llengua.
- Que els estudiants hagin desenvolupat aquelles habilitats d'aprenentatge necessàries per emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.
- Que els estudiants puguin transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.
- Que els estudiants tinguin la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seva àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes destacats d'índole social, científica o ètica
- Respectar la diversitat i la pluralitat d'idees, persones i situacions.

Resultats d'aprenentatge

1. Aprendre de manera autònoma.
2. Comunicar-se tant oralment com per escrit en l'idioma propi o en una tercera llengua utilitzant la terminologia i les tècniques pròpies de la historiografia.

3. Identificar i utilitzar apropiadament fonts d'informació per a la recerca històrica, especialment sobre règims polítics contemporanis.
4. Identificar les idees principals i les secundàries i expressar-les amb correcció lingüística.
5. Organitzar i planificar la cerca d'informació històrica.
6. Participar en debats sobre fets històrics respectant les opinions d'altres participants.
7. Presentar treballs en formats ajustats a les demandes i els estils personals, tant individuals com en grup petit.
8. Reconèixer la diversitat i la multiculturalitat.
9. Sintetitzar críticament les diverses explicacions historiogràfiques sobre l'aparició i l'evolució dels règims polítics en l'època contemporània.
10. Utilitzar correctament el lèxic específic de la història.
11. Utilitzar els recursos informàtics propis de l'àmbit d'estudi de la història.

Continguts

L'assignatura s'organitza en quatre blocs cronològics més un epíleg. En cadascun dels blocs es desenvolupen els mateixos aspectes de la construcció i evolució dels règims liberals, europeus i americans.

A. LA FASE REVOLUCIONÀRIA I NAPOLEÒNICA (1776-1807):

- Evolució històrica a Europa i Amèrica.
- Drets, llibertats i ciutadania.
- Constitucionalisme i Dret.
- Eleccions i parlamentarisme.
- Tendències polítiques.
- Organització territorial.

B. LA FASE DOTZENISTA (1808-1829):

- Evolució històrica a Europa i Amèrica.
- Drets, llibertats i ciutadania.
- Constitucionalisme i Dret.
- Eleccions i parlamentarisme.
- Tendències polítiques.
- Organització territorial.

C. LA FASE DOCTRINÀRIA (1830-1854):

- Evolució històrica a Europa i Amèrica.
- Drets, llibertats i ciutadania.
- Constitucionalisme i Dret.
- Eleccions i parlamentarisme.
- Grups i partits polítics.
- Organització territorial.
- L'Estat i l'administració.

D. DE LES UNIONS NACIONALS A LA DOBLE CONFIANÇA (1855-1876):

- Evolució històrica a Europa i Amèrica.
- Drets, llibertats i ciutadania.
- Constitucionalisme i Dret.
- Eleccions i parlamentarisme.
- Partits polítics.
- Organització territorial.
- L'Estat i l'administració.

EPÍLEG: el crepuscle liberal.

Metodologia

Assistència a les classes teòriques dirigides.
 Assistència a sessions de seminari i pràctiques dirigides a classe.
 Lectura de textos de l'època.
 Escripció de ressenyes, comentaris i anàlisis.
 Utilització de recursos informàtics propis de l'àmbit de l'assignatura: *Hemeroteca Digital BNE, Gallica*.
 Realització de treballs individuals i comentaris analítics.
 Integració dels coneixements adquirits de manera autònoma.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Classes teòriques, pràctiques dirigides i seminari	52,5	2,1	4, 6, 8, 9
Tipus: Supervisades			
Tutories	15	0,6	5
Tipus: Autònomes			
Estudi personal, lectura de textos, bibliografia, redacció de treballs i preparació de comentaris orals	75	3	1, 2, 3, 5, 7, 11

Avaluació

Les evidències d'avaluació de l'assignatura són:

- Dos exàmens parcials i no eliminatoris, per valor d'un 30% cadascun.
- Un treball escrit sobre una obra clàssica del pensament liberal, per valor d'un 30%.
- Una valoració del professor sobre assistència, participació i progressió, per valor d'un 10%.

La nota final resulta de la mitjana de les anteriors evidències, segons les ponderacions indicades. No es fixa cap nota mínima en cap evidència.

Només es considerarà un/a alumne/a "No avaluable" si ha lliurat menys del 30% de les evidències avaluable del total de l'assignatura.

La recuperació consistirà en un examen; la nota màxima que es podrà obtenir en la recuperació és de 5,0.

Els/les alumnes no avaluable no poden recuperar.

La còpia literal i no declarada de fonts escrites (Internet, llibres, treballs, etc.) suposa un 0 en la qualificació de l'exercici on es produeixi.

L'alumnat tindrà dret a revisar els resultats de les proves realitzades. El professor establirà oportunament els mecanismes per fer-ho.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Assistència, participació i progressió	10 %	0	0	2, 3, 4, 5, 8
Primer examen parcial	30%	1,5	0,06	2, 4, 8, 9, 10

Segon examen parcial	30%	1,5	0,06	2, 4, 6, 8, 9, 10
Treball individual obra pensament liberal	30%	4,5	0,18	1, 2, 3, 4, 5, 7, 8, 10, 11

Bibliografia

GENERAL

ADAME DE HEU, WLADIMIRO, *Sobre los orígenes del liberalismo histórico consolidado en España (1835-1840)*. Sevilla: Universidad de Sevilla, 1997.

ARTOLA, Miguel, *Constitucionalismo en la historia*. Barcelona: Crítica, 2005.

BREÑA, Roberto, *El Primer liberalismo español y los procesos de emancipación de América, 1808-1824: una revisión historiográfica del liberalismo hispánico*. México DF: El Colegio de México, 2006.

CHUST, Manuel (dir.) *1812: el poder de la palabra. América y la Constitución de 1812*. Barcelona-Madrid: Acción Cultural Española, Consorcio para la Conmemoración del II Centenario de la Constitución de 1812, Lunweg editores, 2012.

DUNN, John, *La agonía del pensamiento político occidental*. Ed. de Madrid: Cambridge University Press, 1996.

FIGUEROLA, Jordi, *La construcción de Estados Unidos*. Madrid: EMSE-EDAPP, 2017.

GRENVILLE, J.A.S., *La Europa remodelada 1848-1878*. Madrid: Siglo XXI, 1991.

JARDIN, André, *Historia del liberalismo político. De la crisis del absolutismo a la Constitución de 1875*. México: Fondo de Cultura Económica, 1989.

LUCENA GIRALDO, Manuel, *Las independencias latinoamericanas*. Madrid: EMSE-EDAPP, 2017.

MANENT, Pierre, *Histoire intellectuelle du libéralisme*. París: Hachette, 1987

PÉREZ GARZÓN, Juan Sisinio, *Las Cortes de Cádiz: el nacimiento de la nación liberal, 1808-1814*. Madrid: Síntesis, 2007.

PÉREZ GARZÓN, Juan Sisinio, *Las revoluciones liberales del siglo XIX*. Madrid: EMSE-EDAPP, 2017.

PÉREZ LEDESMA, Manuel (dir.), *De súbditos a ciudadanos: una historia de la ciudadanía en España*. Madrid: Centro de Estudios Políticos y Constitucionales, 2007.

RAMOS SANTANA, Alberto (ed.), *La Constitución de Cádiz y su huella en América*. Cádiz: Universidad de Cádiz, 2011.

RAMOS SANTANA, Alberto, y ROMERO FERRER, Alberto (eds.), *Liberty, liberté, libertad : el mundo hispánico en la era de las revoluciones*. Cádiz: Universidad de Cádiz: 2010.

ROMANELLI, Raffaele, *Duplo movimento*. Lisboa: Livros Horizonte, 2008.

ROSANVALLON, Pierre, *La monarchie impossible. Les Cartes de 1814 et de 1830*. París: Fayard, 1994.

ROSANVALLON, Pierre, *Le moment Guizot*. París: Gallimard, 1985

SANTIRSO, Manuel, *El liberalismo. Una herencia disputada*. Madrid: Cátedra, 2014.

SANTIRSO, Manuel, *España en la Europa liberal (1830-1870)*. Barcelona: Ariel: 2012.

VARELA SUANZES-CARPEGNA, Joaquín, *La Monarquía doceañista, 1810-1837: avatares, encomios y denuestos de una extraña forma de gobierno*. Madrid: Marcial Pons, 2013.

VARELA SUANZES-CARPEGNA, Joaquín, *Política y constitución en España (1808-1978)*. Madrid: Centro de Estudios Políticos y Constitucionales, 2014.

PENSAMENT LIBERAL

ACTON, lord [John Emerich Edward DALBERG-ACTON] (1959). *Ensayos sobre la libertad y el poder*. Madrid: Instituto de Estudios Políticos, 1959.

ARON, Raymond (1961), *Ensayo sobre las libertades*. Ed. de Madrid: Alianza Editorial, 1969.

BERLIN, Isaiah, (1967) *Cuatro ensayos sobre la libertad*. Ed. de Madrid: Alianza Editorial, 1988.

BORREGO, Andrés (1848). *De la situación y de los intereses de España, en el movimiento reformador de Europa: 1848*. Madrid: Imp. de F. Andrés y Cía.

BORREGO, Andrés (1855). *Estudios políticos. De la organización de los partidos en España considerada como medio para adelantar la educación constitucional de la Nación y de realizar las condiciones del gobierno representativo*. Madrid: Anselmo Santa Coloma editor, 1855.

BRIGHT, John (1868). *Speechs on Questions of Public Policy (2 vols.)*. Londres: MacMillan.

CABALLERO, Fermín (1837). *El Gobierno y las Cortes del Estatuto. Materiales para su historia*. Madrid: Yenes.

COBDEN, Richard (1870). *Speechs on Questions of Public Policy (2 vols.)*. Londres: MacMillan.

CONSTANT, Benjamin (1815). *Principios de política*. Madrid: Aguilar, 1970.

CONSTITUCIÓN política de la Monarquía Española, promulgada en Cádiz a 19 de marzo de 1812. Ed. facsímil de Cádiz: Quórum editores, 2012.

DESTUTT De Tracy, Antoine Louis Claude (1810). *Comentario sobre el Espíritu de las leyes de Montesquieu*. Ed. de Madrid: Imp. de Fermín Villalpando, 1821.

GUIZOT, François, *De la democracia en Francia*. Madrid: Imp. de la Librería del Siglo, 1849.

JEFFERSON, Thomas (1987). *Autobiografía y otros escritos*. Madrid: Tecnos.

MACAULAY, Thomas Babbington, *Estudios políticos*. Ed. de Madrid: Imprenta Central, 1879.

MILL, John STUART (1831-1873): *Capítulos sobre socialismo y otros escritos*. Ed. de Madrid: Aguilar, 1979.

MILL, John STUART (1835-1840). *Essais sur Tocqueville et la société américaine*. Ed. de París: Librairie Philosophique J. Vrin, 1994.

MILL, John STUART (1854). *Diario*. Madrid: Alianza Editorial, 1996.

MILL, John STUART (1859). *Sobre la libertad*. Ed. de Madrid: Alianza Editorial, 1969.

MILL, John STUART (1861). *Consideraciones sobre el Gobierno representativo*. Ed. de Madrid: Alianza, 2001.

MILL, John STUART (1873). *Autobiografía*. Madrid: Alianza Editorial, 2008.

SAGRA, Ramón de la (1849). *Les Partis en Espagne*. Paris: Capelle.

SIEYES, Emmanuel-Joseph (1788-1789). *Écrits politiques*. Ed. de París: Éditions des Archives Contemporaines, 1985.

TOCQUEVILLE, Alexis de (1835). *Mémoire sur le Paupérisme*. Ed. de París: Imprimerie Nationale, 1915.

TOCQUEVILLE, Alexis de (1835-1840). *La democracia en América (2 vols.)*. Ed. de Madrid, Alianza Editorial.

TOCQUEVILLE, Alexis de (1858). *El Antiguo Régimen y la revolución* (2 vols.). Ed. de Madrid, Alianza Editorial, 1982.

TOCQUEVILLE, Alexis de (1893). *Recuerdos de la Revolución de 1848*. Ed. de Madrid, Trotta, 1994.

VOLNEY, conde de (1791). *Las ruinas de Palmira, o meditación sobre las revoluciones de los imperios*. Ed. de París: Librería americana de Rosa, 1835.

WEBER, Max (1919), *El político y el científico* (estudio introductorio de Raymond ARON). Ed. de Madrid: Alianza Editorial, 1967.